

DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Dumitru Mardariu
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Parascovia Iliășenco, reprezentată de avocatul Alexandru Zmeu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Parascoviei Iliășenco către Vladimir Novițhii și Liudmila Novițcaia cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, recunoașterea dreptului la moștenire, recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii succesoriale, precum și încasarea cheltuielilor de judecată;

la acțiunea Liudmilei Novițcaia și a lui Vladimir Novițchi către Emilia Lapoșina, Parascovia Iliășenco, Cooperativa de Construcție a Garajelor nr. 42, Tudor Sîrbu, Dumitru Gortolomei, Întreprinderea de Stat „Cadastru”, Eleonora Răbdău cu privire la declararea nulității contractului de donație a garajului box nr. 65 și recunoașterea dreptului de proprietate;

la acțiunea reconvențională a Parascoviei Iliășenco cu privire la recunoașterea succesului nedemn, radierea înscrisului din registrul bunurilor imobile, obligarea restituirii mijloacelor bănești și încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva încheierii din 15 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel a avocatului Alexandru Zmeu, depusă în interesele Parascoviei Iliășenco, împotriva hotărârii din 09 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 03.11.2009, Prascovia Iliășenco s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Novițhii Vladimir și Novițcaia Liudmila privind constatarea faptului acceptării succesiunii, recunoașterea dreptului la moștenire, recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii succesoriale.

La 25.04.2012, Liudmila Novițcaia a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat declararea nulității contractului de donație a garajului box nr. 65 din 05.04.2011, încheiat între Lapoșina Emilia, recunoașterea după Novițhii Alexandr a dreptului de proprietate în mărime de 1,0 asupra garajului box nr. 65;

recunoașterea după Novîțhii Vladimir a dreptului la ½ cotă-parte din boxul 65; recunoașterea după Novîțcaia Liudmila a dreptului la ½ cotă-parte din boxul 65.

Totodată, Liudmila Novîțcaia și Vladimir Novîțhii au depus cerere reconvențională împotriva Prascoviei Iliășenco cu privire la anularea înregistrării la OCT a boxului nr. 65 pe fiica acesteia, Lapoșina Emilia, restituirea mijloacelor bănești, care se aflau pe depunerile bănești a lui Novîțhii Alexandr cu procentele pierdute fiind extrase de pe cont, obligarea Prascoviei Iliășenco să compenseze toate cheltuielile de judecată legate de onorariile plătite avocatului Bucicov S. în mărime de 4 500 lei și avocatului Duluța P. în mărime de 4 500 lei, repararea prejudiciului moral, material, profitul nerealizat, prejudiciul cauzat sănătății.

Prin hotărârea din 09 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins integral acțiunea depusă de Iliășenco Prascovia împotriva lui Novîțhii Vladimir și Novîțcaia Liudmila privind constatarea faptului acceptării succesiunii, recunoașterea dreptului la moștenire, recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii succesoriale, precum și încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

S-a respins integral acțiunea Liudmillei Novîțcaia și a lui Novîțchi Vladimir împotriva Emiliei Lapoșina, Parascovia Iliășenco, Cooperativa de Construcție a Garajelor nr. 42, Sîrbu Tudor, Gortolomei Dumitru, Întreprinderea de Stat „Cadastru”, Răbdău Eleonora privind declararea nulității contractului de donație a garajului box nr. 65 și recunoașterea dreptului de proprietate, ca fiind neîntemeiată.

S-a respins integral acțiunea reconvențională a Prascoviei Iliășenco privind recunoașterea succesorului nedemn, radierea înscrisului din registrul bunurilor imobile, obligarea restituirii mijloacelor bănești și încasarea prejudiciului material și moral, ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 26 iulie 2018, în termenul legal, avocatul Zmeu Alexandru în interesele Parascoviei Iliășenco a depus cerere de apel, însă fără a indica motivele de drept și de fapt pe care se întemeiază apelul și fără a anexa dovada de plată a taxei de stat.

Prin încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de avocatul Zmeu Alexandru în interesele Parascoviei Iliășenco, împotriva hotărârii din 09 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

S-a oferit apelantei Parascovia Iliășenco un termen rezonabil de 10 zile din data recepționării încheierii, pentru a depune cererea de apel motivată și bonul de plată a taxei de stat.

S-a adus la cunoștința apelantei că, dacă nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă, apelul nu se va considera depus și va fi restituit.

La 07.11.2018, avocatul Zmeu Alexandru în interesele Parascoviei Iliășenco a depus cerere de apel motivată și dovada achitării taxei de stat în cuantum de 100 de lei, solicitând totodată scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea depusă de avocatul Zmeu Alexandru în interesele Parascovia Iliășenco privind scutirea parțială de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de apel, s-a

acordat apelantei Iliășenco Prascovia un termen rezonabil de 10 zile din data recepționării încheierii, pentru a depune bonul de plată a taxei de stat.

S-a adus la cunoștința apelantei că, dacă nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă apelul nu se va considera depus și va fi restituit.

Prin încheierea din 15 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Zmeu Alexandru în interesele Parascoviei Iliășenco, împotriva hotărârii din 09 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din considerentul că apelanta nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu a prezentat dovada achitării taxei de stat.

La 26.04.2019, Parascovia Iliășenco, reprezentată de avocatul Alexandru Zmeu, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 15 ianuarie 2019.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a ignorat faptul că ea este pensionară și are mari dificultăți de ordin material.

Astfel, a solicitat admiterea recursului și casarea încheierii instanței de apel.

Verificând prin prisma art. 425 Cod de procedură civilă, instanța de recurs constată că recursul declarat împotriva încheierii instanței de apel din 15 ianuarie 2019, este depus în termen, or, încheierea enunțată a fost expediată apelantei-recurente pentru cunoștință la 09.04.2019 (f. d. 19, Vol. III), iar date despre recepționarea încheierii la materialele dosarului lipsesc.

Examinând materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ consideră recursul neîntemeiat și pasibil de a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să-l respingă și să mențină încheierea.

Potrivit materialelor cauzei, avocatul Alexandru Zmeu în interesele apelantei Parascovia Iliășenco a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la depunerea apelului motivat, la 07.11.2018, a solicitat scutirea parțială de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului, pe motiv că apelanta este pensionară și se confruntă cu dificultăți financiare.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea privind scutirea de la achitarea taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel, fiind comunicat apelantei despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat, acordându-i un termen de 10 zile de la momentul recepționării încheierii.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ consideră că încheierea recurată este adoptată în concordanță cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

Potrivit art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin urmare, Colegiul constată că apelanta la depunerea apelului împotriva hotărârii din 09 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nu a achitat taxa

de stat, iar la 07.11.2018 a prezentat instanței de apel dovada de achitare a taxei de stat doar în sumă de 100 lei, în situația în care cererea de chemare în judecată conține mai multe capete de cereri și, respectiv, taxa de stat urmează a fi achitată pentru fiecare capăt de cerere în conformitate cu prevederile art. 3 din Legea taxei de stat.

Potrivit art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Astfel, legea admite cazuri în care instanța judecătorească, în funcție de condițiile unui participant la proces, este în drept să scutească de plata taxei de stat participantul care se încadrează în cazurile enumerate de art. 85 Cod de procedură civilă.

În speță, apelanta a depus cererea de apel fără a achita taxa de stat, ulterior achitând doar 100 de lei și solicitând scutirea de la plata taxei de stat din considerentul imposibilității achitării acesteia ca consecință a stării financiare precare.

La caz, Colegiul atestă că instanța de apel corect a conchis că apelanta, înaintând cererea de apel împotriva hotărârii instanței de fond, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, însă nu a anexat careva înscrisuri probatoare în acest sens. Or, pentru a fi scutit de la plata taxei de stat apelanta urma să prezinte instanței de judecată probe pertinente și concludente, în măsura în care să confirme că situația materială este precară și nu-i permite acumularea surselor financiare suficiente pentru achitarea taxei de stat.

În același timp, Colegiul menționează că, având la bază prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de judecată dispune exclusiv de dreptul de a scuti de la plata taxei de stat, iar uzarea de acest drept este la latitudinea instanței, fiind legată doar de motivele și probele invocate de solicitant în acest sens. În așa fel, faptul că instanța de apel nu a admis cerința apelantei de scutire a plății taxei de stat, nu poate fi apreciată ca încălcare a prevederilor legale, cu atât mai mult că această soluție conține la bază motive întemeiate.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de apel corect a restituit cererea de apel a avocatului Zmeu Alexandru în interesele Parascoviei Iliășenco, dat fiind faptul că, apelanta nu s-a conformat dispozițiilor legale ce reglementează procedura de contestare cu apel.

În cauza SRL Tudor-Comerț vs Moldova, Curtea Europeană a reiterat că articolul 6 §1 nu garantează dreptul la apel asupra unei hotărâri de primă instanță. Cu toate acestea, atunci când dreptul intern prevede un drept la apel, procedura respectivă va fi examinată ca o extensiune a procesului de judecată și, prin urmare, va constitui un drept garantat de articolul 6 din Convenție. La fel, Curtea a constatat că, în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârilor instanțelor de fond, instanța de apel este în drept să limiteze dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde legislației în vigoare.

În speță, Colegiul notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția

Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. De altfel, instanța europeană a relatat în practica sa constantă că, dreptul la o instanță nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteză că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy –Miloslavsky vs. Regatul Unit), dar această restricție se impune a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de către Parascovia Iliășenco, reprezentată de avocatul Alexandru Zmeu.

Se menține încheierea din 15 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Parascoviei Iliășenco către Vladimir Novițchii și Liudmila Novițcaia cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, recunoașterea dreptului la moștenire, recunoașterea dreptului de proprietate și partajul averii succesoriale, precum și încasarea cheltuielilor de judecată; la acțiunea Liudmilei Novițcaia și a lui Vladimir Novițchi către Emilia Lapoșina, Parascovia Iliășenco, Cooperativa de Construcție a Garajelor nr. 42, Tudor Sîrbu, Dumitru Gortolomei, Întreprinderea de Stat „Cadastru”, Eleonora Răbdău cu privire la declararea nulității contractului de donație a garajului box nr. 65 și recunoașterea dreptului de proprietate; la acțiunea reconvențională a Parascoviei Iliășenco cu privire la recunoașterea succesorului nedemn, radierea înscrisului din registrul bunurilor imobile, obligarea restituirii mijloacelor bănești și încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Maria Ghervas,

Judecătorii

Dumitru Mardari,

Svetlana Filincova